

«Ми маємо захищати економіку» — працівниці «Метінвест Покровськвугілля» про вибір чоловічих професій для The Monitor

Журналісти одного з найстаріших міжнародних видань The Christian Science Monitor (відомого як The Monitor) побували на вугільній шахті в Покровську, що входить до компанії «Метінвест Покровськвугілля». Вони поговорили з жінками, які вирішили перейти на чоловічі спеціальності. Про воєнні виклики для компанії, мотивацію жінок та їхню роль в українській економіці — в репортажі з прифронтового підприємства.

Катерина Толмачова почала працювати у вугільній промисловості Донбасу у 2017 році. Але коли в лютому 2022 року росія вторглася в Україну, а чоловіків призвали на військову службу, її кар'єра стрімко пішла вгору. Для таких жінок, як вона, обійняти критично важливі посади, які залишили чоловіки, було не просто можливістю, а обов'язком.

«Хто, як не ми? — каже пані Толмачова, яка нещодавно стала заступницею начальника дільниці насосних установок у Шахтоуправлінні «Покровське». — Якщо наших чоловіків забирають в армію, щоб вони захищали нас звідти, то ми маємо захищати економіку».

Ніде цей перехід не відчувається більше, ніж у вугільній промисловості Донбасу, де жінки все частіше обіймають важливі посади, щоб забезпечувати й військово та свої сім'ї. Шлях пані Толмачової від машиністки насосних установок до керівниці свідчить про розширення можливостей для жінок у цій галузі, оскільки все більше чоловіків призивають на фронт.

«Наші жінки здатні на все, — каже вона. — Зараз, коли ситуація складна, ми розуміємо, що маємо підтримувати й уміти адаптуватися».

Жіночий обов'язок на шахтах

Шахтоуправління «Покровське» входить до складу компанії «Метінвест Покровськвугілля». Це одна з найновіших вугільних шахт в Україні, що швидко почала реалізовувати потенціал працівниць. Підприємство, засноване в 1990 році, стало останньою вугільною шахтою, яку побудували в цьому регіоні до розпаду Радянського Союзу. Вугілля шахтоуправління живить доменні печі металургійних комбінатів Групи Метінвест.

Війна створила значні виклики для «Метінвест Покровськвугілля». Близько 1 000 працівників компанії мобілізували до української армії, а близько 1 500 людей переїхало до безпечніших регіонів разом зі своїми родинами. Загалом унаслідок війни загинуло понад 130 співробітників підприємств і членів їхніх сімей, а 232 дістали поранення. До війни в «Метінвест Покровськвугілля» працювало близько 8 000 співробітників, а зараз їхня кількість зменшилася до близько 6 000.

У відповідь на виклики війни працівниці компанії беруть на себе більше навантаження й обіймають більш критичні посади. Як зазначає Андрій Акулич, генеральний директор «Метінвест Покровськвугілля», жінки становлять третину персоналу проти майже чверті до війни. Ті, хто залишається, найчастіше роблять це через догляд за літніми родичами, які або не можуть, або не хочуть виїжджати. Жінки шукають роботу на шахті через дефіцит робочих місць у різних галузях, адже більшість супермаркетів і шкіл у регіоні закриті.

Він пояснює, що традиційно жінки на вугільній шахті були обмежені такими посадами, як оператор підйомача або адміністратор приміщень, де шахтарі отримують ліхтарі та кисневе обладнання. Такі професії вважалися придатними для жінок, бо не передбачали важкої фізичної праці під землею.

«Жінки замінили чоловіків на деяких підземних професіях, таких як оператор насосних станцій та електричних машин, — каже Андрій Акулич. — Раніше було вдосталь чоловіків, щоб виконувати цю роботу. Жінкам це було нецікаво».

Проте війна зруйнувала звичні уявлення про те, з чим можуть чи не можуть впоратися жінки. Раніше вони працювали на адміністративних посадах на поверхні, а тепер опинилися під землею й виконують різну роботу.

Навчання в новому середовищі

Навчальний центр «Метінвест Покровськвугілля», який очолює Лариса Батрух, адаптувався до нових реалій. Якщо раніше в центрі навчалося близько 100 студентів на місяць, то зараз — близько 50, серед яких є небагато жінок.

«Щомісяця від двох до п'яти студенток навчаються для роботи на підземних посадах», — розповідає пані Батрух.

У великому класі з вікнами, забитими дошками, більшість стільців стоять на порожніх партах. Після влучання російської ракети на території навчального центру загинула одна жінка.

Але це не зупинило Оксану Мар'яш, яка повернулася на шахту після того, як евакуювала свою доньку до Польщі. Вона навчається на оператора насосних установок й уважно ставиться до занять, очікуючи іспитів. «Звісно, страшно й важко, коли чуєш вибухи, але вчитися цікаво, та й викладачі мені дуже подобаються», — говорить вона.

Один із таких викладачів, Євген Меженний, відповідає за навчання технічних спеціальностей, зокрема зварювальників та операторів машин. Він вражений поступовим переходом жінок до традиційно чоловічих посад.

«Я здивований, але все проходить дуже гладко, без великих перешкод, — каже він. — Українські жінки дуже розумні та працюючі, вони докладають багато зусиль до навчання. Багато з них раніше були викладачками або бухгалтерками».

Друга робота

Більшість жінок, що працює або навчається на шахті, також має серйозні домашні обов'язки.

Тетяна Грекова поєднує роботу з доглядом за 11-річним сином та літніми батьками. Вона починає свій день о 4-й ранку, щоб сісти на автобус, який є важливою складовою безперебійної роботи підприємства попри війну. Вона повертається додому о 17:00 й заступає на нову зміну, щоб нагодувати сім'ю та допомогти синові з онлайн-навчанням.

«Я можу лише сподіватися, що війна скоро закінчиться й діти підуть до школи, — говорить вона під час восьмигодинної зміни на глибині в шахті. — Ми не боїтимемося залишати їх на поверхні та зможемо отримувати задоволення від нашої роботи».

Олена Бойко — корінна покровчанка, яка працює в хімічній лабораторії. У компанію вона прийшла у 2008 році й сподівається, що працюватиме ще багато років. «Зараз тяжкі часи. Іноді ми не висипаємося. Робота важка. Ситуація складна. Я вдячна, що компанія не залишила нас у ці складні для України часи, та сподіваюся, що скоро настане мир», — говорить вона.

Видобуток вугілля — не єдина галузь, де війна зруйнувала традиційні гендерні бар'єри. Жінки також прийшли в інші традиційно чоловічі професії, такі як водіння автобусів або далекобійних вантажівок. Оскільки в Україні автомобільний транспорт зараз має важливе значення для імпорту та експорту товарів, участь жінок у цих професіях є життєво необхідною.

«Сьогодні Україна не вистояла б без внеску жінок в економіку, — говорить Елла Лібанова, директорка Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи. — Ми маємо пам'ятати, що 4 мільйони українських жінок працездатного віку виїхали за кордон. В армії служить менше чоловіків, ніж українських жінок перебуває за кордоном».

Викладач Євген Меженний погоджується. «Я не знаю, що було б з економікою України, якби не жінки», — каже він.

|

[The Christian Science Monitor](#)

<https://metinvestholding.com/ua/media/news/mi-mamo-zahischaty-ekonomku-pracvnic-metinvest-pokrovsjkvuglyla-pro-vibr-cholovchih-profesj-dlya-the-monitor>